

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే

॥ చతుర్దశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ చతుర్దశః సర్గః ॥

శ్రీరామస్యాజేయతాం ప్రతిపాద్య విభీషణేన రావణం ప్రతి సీతాయా
రామపార్శ్వే ప్రేషణాయైవ సమ్మతిదానం

నిశాచరేంద్రస్య నిశమ్య వాక్యం
స కుంభకర్ణస్య చ గర్జితాని |
విభీషణో రాక్షసరాజముఖ్య -
మువాచ వాక్యం హితమర్థయుక్తం || 6.14.1 ||

వృతో హి బాహ్వాంతరభోగరాశి -
శ్చింతావిషః సుస్మితతీక్ష్ణదంష్ట్రః |
పంచాంగులీపంచశిరోఽతికాయః
సీతామహాహిస్తవ కేన రాజన్ || 6.14.2 ||

యావన్న లంకాం సమభీద్రవంతి
బలీముఖాః పర్వతకూటమాత్రాః |
దంష్ట్రాయుధాశ్చైవ నఖాయుధాశ్చ
ప్రదీయతాం దాశరథాయ మైథిలీ || 6.14.3 ||

యావన్న గృహ్లాంతి శిరాంసి బాణా
రామేరితా రాక్షసపుంగవనాం |
వజ్రోపమా వాయుసమానవేగాః
ప్రదీయతాం దాశరథాయ మైథిలీ || 6.14.4 ||

న కుంభకర్ణేంద్రజితౌ చ రాజం -
 స్తథా మహాపార్శ్వమహోదరౌ వా |
 నికుంభకుంభౌ చ తథాతికాయః
 స్థాతుం సమర్థా యుధి రాఘవస్య || 6.14.5 ||

జీవంస్తు రామస్య న మోక్ష్యసే త్వం
 గుప్తః సవిత్రాప్యథవా మరుద్భిః |
 న వాసవస్యాంకగతో న మృత్యో -
 ర్నభో న పాతాలమనుప్రవిష్టః || 6.14.6 ||

నిశమ్య వాక్యం తు విభీషణస్య
 తతః ప్రహస్తో వచనం బభాషే |
 న నో భయం విద్మ న దైవతేభ్యో
 న దానవేభ్యోఽప్యథవా కదాచిత్ || 6.14.7 ||

న యక్షగంధర్వమహోరగేభ్యో
 భయం న సంఖ్యే పతగోరగేభ్యః |
 కథం ను రామాద్ భవితా భయం నో
 నరేంద్రపుత్రాత్ సమరే కదాచిత్ || 6.14.8 ||

ప్రహస్తవాక్యం త్వహితం నిశమ్య
 విభీషణో రాజహితానుకాంక్షీ |
 తతో మహార్థం వచనం బభాషే
 ధర్మార్థకామేషు నివిష్టబుద్ధిః || 6.14.9 ||

ప్రహస్త రాజా చ మహోదరశ్చ
 త్వం కుంభకర్ణశ్చ యథార్థజాతం |
 బ్రవీత రామం ప్రతి తన్న శక్యం
 యథా గతిః స్వర్గమధర్మబుద్ధేః || 6.14.10 ||

వధస్తు రామస్య మయా త్వయా చ
 ప్రహస్త సర్వైరపి రాక్షసైర్వా |
 కథం భవేదర్థవిశారదస్య
 మహార్ణవం తర్తుమివాప్లవస్య || 6.14.11 ||

ధర్మప్రధానస్య మహారథస్య
 ఇక్ష్వాకువంశప్రభవస్య రాజ్ఞః |
 పురోఽస్య దేవాశ్చ తథావిధస్య
 కృత్యేషు శక్తస్య భవంతి మూఢాః || 6.14.12 ||

తీక్షా న తావత్ తవ కంకపత్రా
 దురాసదా రాఘవవిప్రముక్తాః |
 భిత్త్వా శరీరం ప్రవిశంతి బాణాః
 ప్రహస్త తేనైవ వికత్థసే త్వం || 6.14.13 ||

భిత్త్వా న తావత్ ప్రవిశంతి కాయం
 ప్రాణాంతికాస్తేఽశనితుల్యవేగాః |
 శితాః శరా రాఘవవిప్రముక్తాః
 ప్రహస్త తేనైవ వికత్థసే త్వం || 6.14.14 ||

న రావణో నాతిబలస్త్రిశీర్షో
 న కుంభకర్ణస్య సుతో నికుంభః |
 న చేంద్రజిద్ దాశరథిం ప్రవోధుం
 త్వం వా రణే శక్రసమం సమర్థః || 6.14.15 ||

దేవాంతకో వాపి నరాంతకో వా
 తథాతికాయోఽతిరథో మహాత్మా |
 అకంపనశ్చాద్రిసమానసారః
 స్థాతుం న శక్తా యుధి రాఘవస్య || 6.14.16 ||

అయం చ రాజా వ్యసనాభిభూతో
 మిత్రైరమితప్రతిమైర్భవద్భిః |
 అన్వాస్యతే రాక్షసనాశనార్థే
 తీక్ష్ణః ప్రకృత్యా హ్యసమీక్షకారీ || 6.14.17 ||

అనంతభోగేన సహస్రమూర్ధ్నా
 నాగేన భీమేన మహాబలేన |
 బలాత్ పరిక్షిప్తమిమం భవంతో
 రాజానముత్క్షిప్య విమోచయంతు || 6.14.18 ||

యావద్ధి కేశగ్రహణాత్ సుహృద్భిః
 సమేత్య సర్వైః పరిపూర్ణకామైః |
 నిగృహ్య రాజా పరిరక్షితవ్యో
 భూతైర్యథా భీమబలైర్స్పృహితః || 6.14.19 ||

సువారిణా రాఘవసాగరేణ
 ప్రచ్ఛాద్యమానస్తరసా భవద్భిః |
 యుక్తస్త్వయం తారయితుం సమేత్య
 కాకుత్స్థస్థాతాలముఖే పతన్ సః || 6.14.20 ||

ఇదం పురస్యాస్య సరాక్షసస్య
 రాజ్ఞశ్చ పథ్యం ససుహృజ్జనస్య |
 సమ్భగ్ని వాక్యం స్వమతం బ్రవీమి
 నరేంద్రపుత్రాయ దదాతు మైథిలీం || 6.14.21 ||

పరస్య వీర్యం స్వబలం చ బుద్ధ్యా
 స్థానం క్షయం చైవ తథైవ వృద్ధిం |

తథా స్వపక్షేఽప్యనుమృశ్య బుద్ధ్యా
వదేత్ క్షమం స్వామిహితం స మంత్రీ || 6.14.22 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే చతుర్దశః సర్గః ||